

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

PRAWA WYBORCZE
OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Konferencja prasowa – 9 października 2007 r.

„Jako Rzecznik jestem od tej chwili pełnomocnikiem, mandatariuszem **wszystkich obywateli** niezależnie od ich pochodzenia, rasy i wyznania. Strażnikiem ich interesów niezależnie od światopoglądu, czy przynależności partyjnej. **W szczególności jednak rzecznikiem słabych i pokrzywdzonych**”.

Fragment wystąpienia
dr Janusza Kochanowskiego,
wygłoszone po złożeniu ślubowania na posiedzeniu Sejmu

15 lutego 2006 r.

Głosować każdy może?

Obywatel polski ma prawo udziału w referendum oraz prawo wybierania Prezydenta Rzeczypospolitej, posłów, senatorów i przedstawicieli do organów samorządu terytorialnego, jeżeli najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat.

Artykuł 62 Konstytucji RP

Głosować każdy może?

■ Art. 53.

1. Lokale obwodowych komisji wyborczych dostosowane do potrzeb wyborców niepełnosprawnych zapewnia wójt lub burmistrz (prezydent miasta).

2. Minister właściwy do spraw administracji publicznej, po porozumieniu z ministrem właściwym do spraw polityki społecznej oraz z Państwową Komisją Wyborczą, określi, w drodze rozporządzenia:

**Ordynacja
Wyborcza
do Sejmu RP
i Senatu RP**

Głosować każdy może?

■ Art. 53.

1) warunki techniczne, jakim powinien odpowiadać lokal obwodowej komisji wyborczej, tak aby został dostosowany do potrzeb wyborców niepełnosprawnych,

2) **liczbę lokali obwodowych komisji wyborczych dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych**, uwzględniając proporcje między ogólną liczbą mieszkańców danej gminy a liczbą osób niepełnosprawnych zamieszkujących tę gminę, z tym że w **każdej gminie** powinien być co najmniej **jeden lokal**

obwodowej komisji wyborczej dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

**Ordynacja
Wyborcza
do Sejmu RP
i Senatu RP**

Głosować każdy może?

Art. 18. 1. Wyborca niepełnosprawny, na jego wniosek wniesiony do urzędu gminy najpóźniej w **10 dniu przed dniem wyborów**, jest dopisywany do spisu wyborców w wybranym przez siebie obwodzie głosowania spośród obwodów głosowania, w których znajdują się lokale, o których mowa w art. 53 ust. 1, na obszarze gminy właściwej ze względu na miejsce jego stałego zamieszkania.

2. We wniosku, o którym mowa w ust. 1, podaje się dane wymienione w art. 11 ust. 5.

Ordynacja wyborcza do Sejmu RP i Senatu RP

A wejście do lokalu wyborczego bywa niełatwe....

Problemy z oddaniem głosu

- Większość lokali wyborczych nie ma urządzeń ułatwiających wejście do nich
- Nie zawsze osoby niepełnosprawne mają zapewniony dojazd do lokali
- Często nie mają informacji o możliwości skorzystania z oferowanego przez Gminę dojazdu.

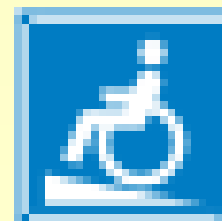

Komisje wyborcze przystosowane dla osób niepełnosprawnych

OBWODY GŁOSOWANIA		
Typ obwodu	Liczba obwodów	
Powszechny	23900	5117
Szpital	737	198
Zakład karny	98	0
Areszt śledczy	76	2
Zakład pomocy społecznej	444	150
Oddział zewnętrzny zakładu karnego i aresztu śledczego	9	0
Obwód głosowania zagranicą	204	0
razem	25468	5467

Komisje wyborcze przystosowane dla osób niepełnosprawnych

Tylko w przypadku 21% komisji wyborca, niezależnie od stopnia sprawności może oddać głos jeśli będzie miał możliwość dotarcia do lokalu wyborczego!

Co zrobić aby zagłosować?

Wyborca niepełnosprawny może głosować:

- w co najmniej jednym przystosowanym lokalu w gminie,
- a w większej gminie w co najmniej 1 lokalu na 15 tysięcy

J E Ż E L I:

Zgłosi na 10 dni przed wyborami chęć głosowania w lokalu przystosowanym

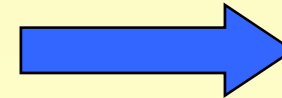
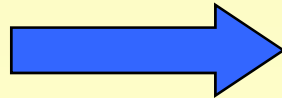
W innym przypadku

GŁOSUJE W LOKALU ZE WZGLĘDU NA MIEJSCE ZAMIESZKANIA !

Droga do lokalu

- PKW przed wyborami kieruje apel do wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, aby wspomogli osoby niepełnosprawne w dotarciu do lokali wyborczych.
- wiele gmin w Polsce organizuje dowóz osób niepełnosprawnych na wybory

Dlatego:

RPO zwrócił się z Apelem do wójtów, burmistrzów i prezydentów miast:

- ◆ o przygotowanie swobodnego dojścia i dojazdu do lokali wyborczych
- ◆ o dowiezenie do lokali wyborczych osób, które bez takiej pomocy nie wezmą udziału wyborach
- ◆ o podanie do publicznej wiadomości informacji o możliwości dojazdu do lokalu wyborczego
- ◆ o przygotowanie lokali wyborczych, tak aby bez żadnych przeszkód każdy kto zjawi się w lokalu mógł zagłosować

Rzecznik a wybory

■ **Wystąpienie RPO do Marszałka Sejmu w sprawie korzystania przez osoby niepełnosprawne z czynnego prawa wyborczego:**

- ◆ z 26 lipca 2000 r.
- ◆ z 21 lipiec 2003 r.
- ◆ z 24 kwietnia 2006 r.
- ◆ z 2 stycznia 2007 r.

Rzecznik a wybory

- Wystąpienie RPO do Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego w sprawie kandydowania osób skazanych w wyborach – 26 marca 2007 r.
- Wystąpienie RPO do MSZ w sprawie ułatwień dla Polaków za granicą podczas październikowych wyborów parlamentarnych- 20 września 2007 r.

Dlatego w przyszłości:

■ RPO wspólnie z Zespołem eksperckim ds. osób niepełnosprawnych zanalizuje rozwiązania ordynacji wyborczej w celu:

- ◆ Ułatwienia w dostępie do lokali wyborczych

ale przede wszystkim:

- ◆ Zapewnienia wszystkim wyborcom w tym osobom niepełnosprawnym możliwości oddania głosu w domach

A w innych krajach....

- Głosowanie korespondencyjne (Australia, Wielka Brytania, Niemcy)
- Głosowanie w domu tzw. ruchoma urna wyborcza (m.in.. Chorwacja, Czechy, Dania, Ukraina)
- Głosowanie przez pełnomocnika (m.in.. Francja, Holandia, Wielka Brytania)
- Głosowanie przez internet (System e-voting) – Szwajcaria i Estonia

Informacje dla osób niepełnosprawnych oraz mediów

Portal www.niepelnosprawni.pl

Państwowa Komisja Wyborcza
www.pkw.gov.pl